

Status og indsats for biodiversitet på landbrugsbedrifter

Møde for miljø- og plantechefer
11. Marts 2020, SEGES
Naturchef Heidi Buur Holbeck

SEGES

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

Hvad tænker I om biodiversitet?

- Hvem mener, at vi står midt i en biodiversitetskrise (alvorlig nedgang i arter)?
- Hvem mener, at landbruget skal bidrage til at sikre biodiversiteten bedre vilkår fremover?
- Hvem mener, at I gør nok på jeres rådgivningsvirksomheder for at informere landmænd om hvordan de kan bidrage til at sikre indsatser for biodiversiteten?

Program

- Status og prioritering for biodiversitet
- Gruppearbejde – spørgsmål til jer til diskussion
- Opsamling – hvordan kan vi hjælpe hinanden og hvordan kan vi på SEGES hjælpe jer videre?

HVAD ADSKILLER NATUR & BIODIVERSITET?

4

Natur er et begreb uden præcis definition

Biodiversitet er mangfoldigheden af levende organismer

Biodiversitet omfatter variationen inden for og mellem arterne, samt mangfoldigheden af økosystemer (Fra FN's biodiversitetskonvention).

Danmark har tiltrådt en FN konvention om at standse tilbagegangen i biodiversitet inden 2020.

Trane

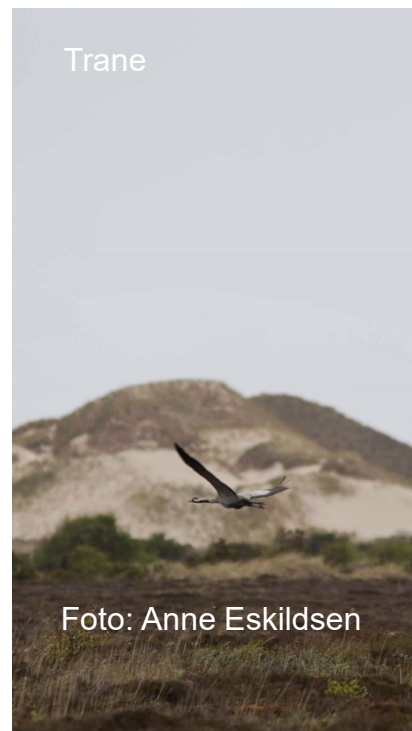

Foto: Anne Eskildsen

Guldblomme

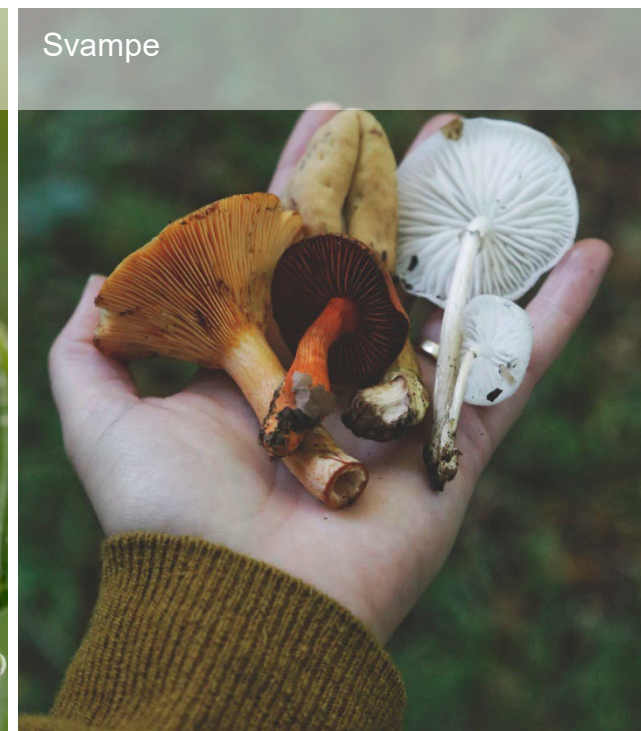
Grøn sandspringer

Isblåfugl

Svampe

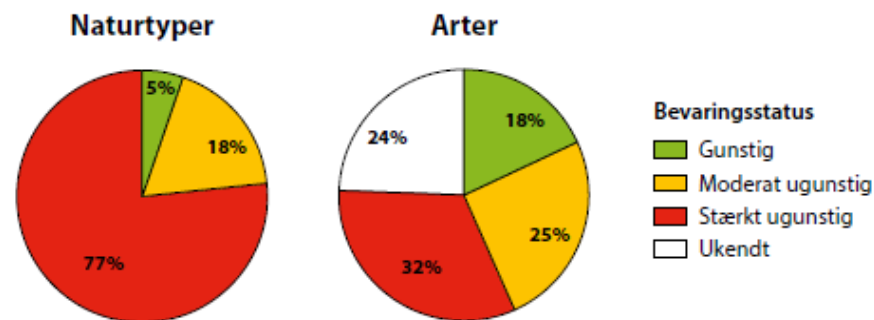
Biodiversitet handler om prioritering

- Udgangspunktet er at bevare de mest værdifulde arter og levesteder først
- Forsvinder de mest sjældne arter, kommer de måske aldrig tilbage igen
- Forvaltning for de sjældne arter gavner også de almindelige arter

Status for naturen - Hvordan har naturen det i Danmark?

Figur 1.3. Den procentvise fordeling af bevaringsstatus for de vurderede 60 naturtyper og 84 arter omfattet af habitatdirektivet.

Naturen i Danmark har ikke fået det bedre i de seneste seks år: Ugunstig bevaringsstatus for:

- 95 % af naturtyperne (90 % i 2014)
- 57 % af arterne (39 % i 2014)

SEGES

BEVARINGSSTATUS FOR NATURTYPER OG ARTER – 2019

Habitatdirektivets Artikel 17-rapportering

Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 340

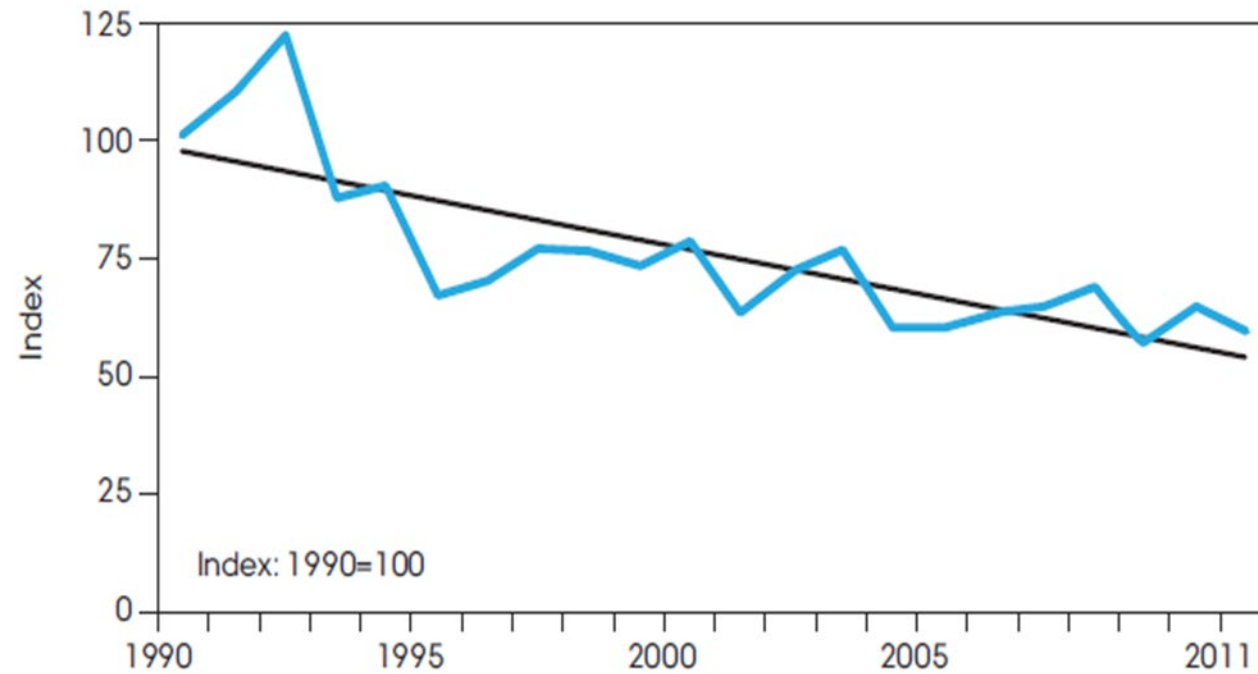
2019

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Europæiske Græslands-sommerfugle: 50% tilbagegang!

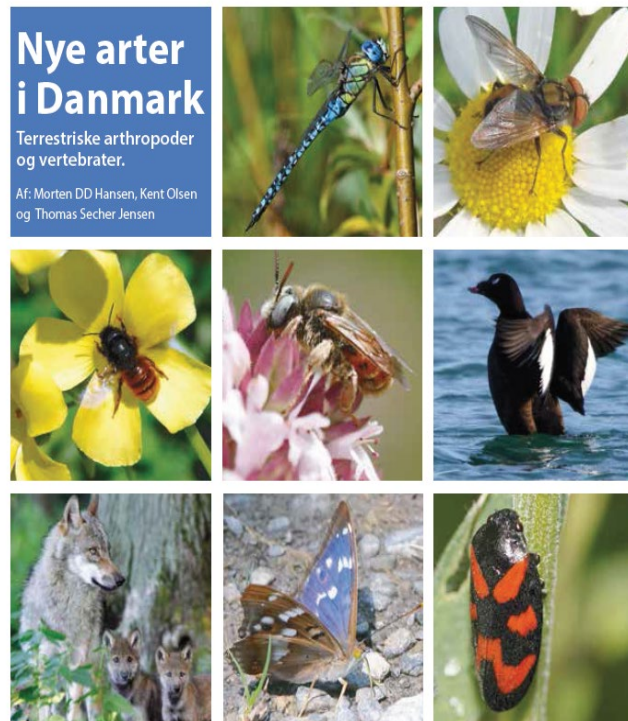

Men også tilbagegang for arter der var almindelige for få årtier siden

- Tilbagegang i viber på 55 % på Europæisk plan i perioden 1983 - 2013
- Undersøgelse i DK viser tilbagegang på 75 pct. siden 1976

Mange nye arter kommer til Danmark

- Spændende med nye arter i Danmark

MEN:

- De nye arter fortæller ikke om den natur, der er ved at forsvinde.
- De nye arter er almindelige, der hvor de kommer fra
- De nye arter er tilpasset en natur, som er udbredt i det moderne kulturlandskab
- Vi går i retning af en mere ensartet artssammensætning

Projektet er støttet af
15. Juni Fonden

NATURHISTORISK MUSEUM AARHUS

Biodiversitet rykker frem på dagsordenen

»Vi må ikke glemme miljøkrisens tredje dimension«: Vi kan stadig nå at bremse klimakrisen, men er der først en art, der uddør, er den væk for altid

Den store forskel mellem klimakrisen og forureningskrisen på den ene side og biodiversitetskrisen på den anden, er, at sidstnævnte ikke kan rulles tilbage. Går en art tabt, vil vi ikke være i stand til at genskabe den.

DEBATINDLÆG 25. FEB. 2019 KL. 12.17

ANDERS BARFOD
Lektor, Aarhus Universitet

BO JELLESMARK THORSEN
Professor, Københavns Universitet

CARSTEN RAHBK
Professor, Københavns Universitet

THORKIL CASSE
Professor, Roskilde Universitetscenter

EVA ROTH
Lektor, Syddansk Universitet

LARS DINESEN
Professor, det danske IPBES-kontor.

Hvad truer biodiversiteten?

#1 Tab af levesteder

#2 Gødning/pesticider

#3 Invasive arter

#4 Klimaforandringer

Landmanden som naturforvalter

- Hvor er den mest værdifulde natur på en bedrift?

Overdrev

Levende hegn

Økologisk kornmark

Våd plet i marken

A large, gnarled tree with green leaves stands in a grassy field under a clear blue sky. The tree is the central focus, with its branches spreading out. In the background, there are other trees and a clear sky.

**Den gode nyhed:
Den primære indsats for biodiversitet skal ske på de eksisterende
naturarealer**

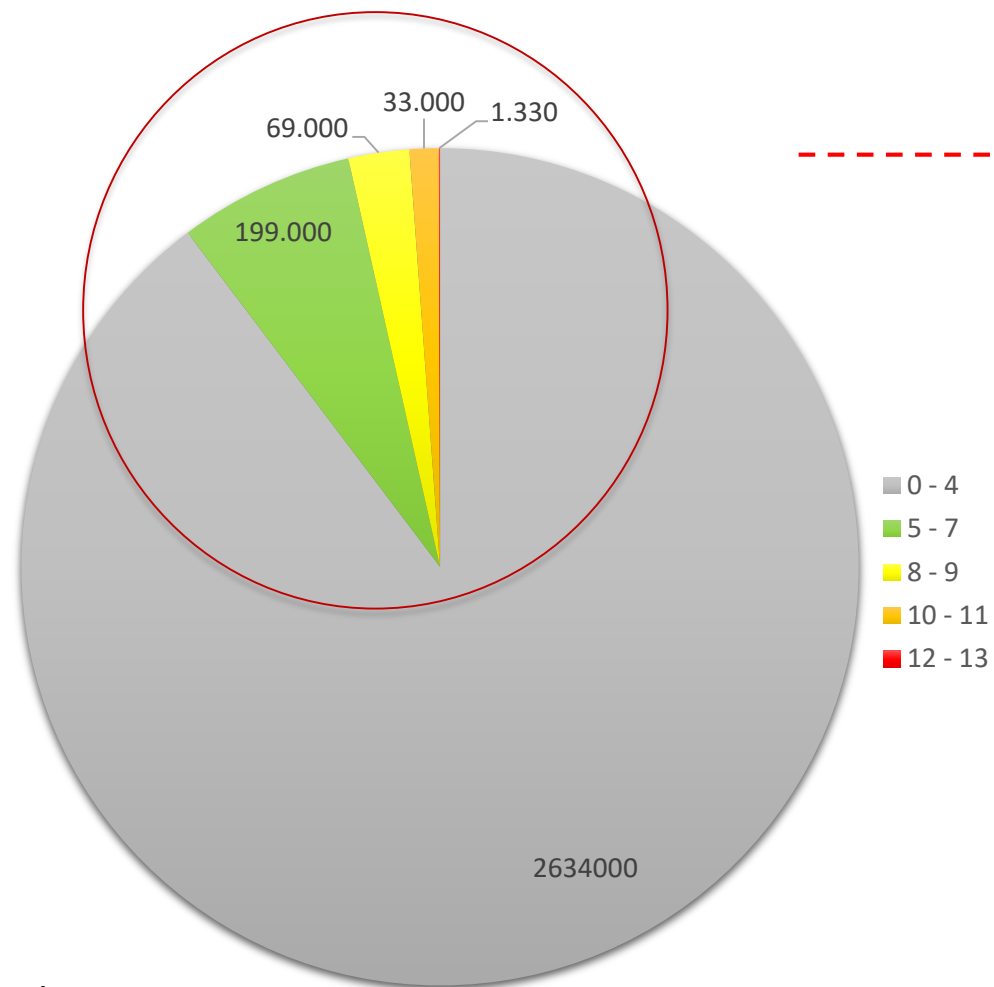
Brandmandens lov

1. BEVARE værdifulde arealer med høj naturværdi
2. BESKYTTE og forbedre delvist ødelagte arealer med potentielt høj naturværdi
3. GENOPRETTE og lave ny natur i sammenhæng med eksisterende

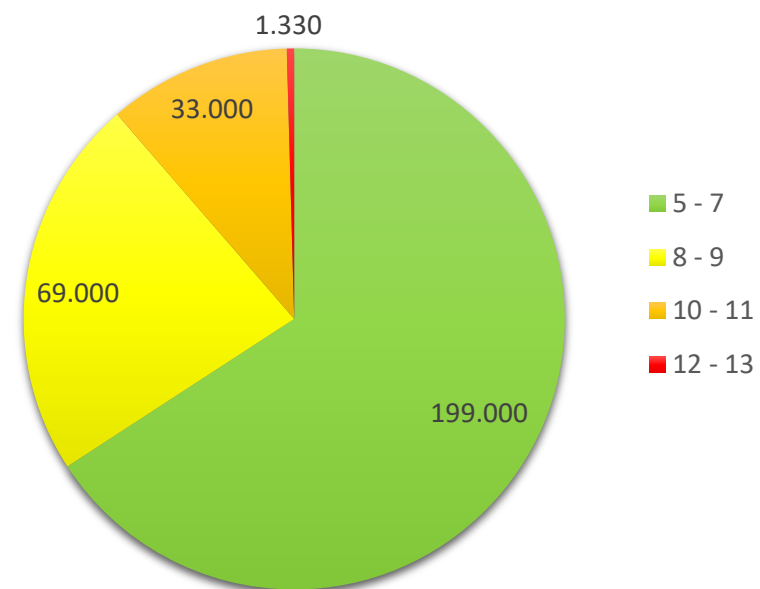

Naturværdi fordelt på areal (ha) ud fra HNV score

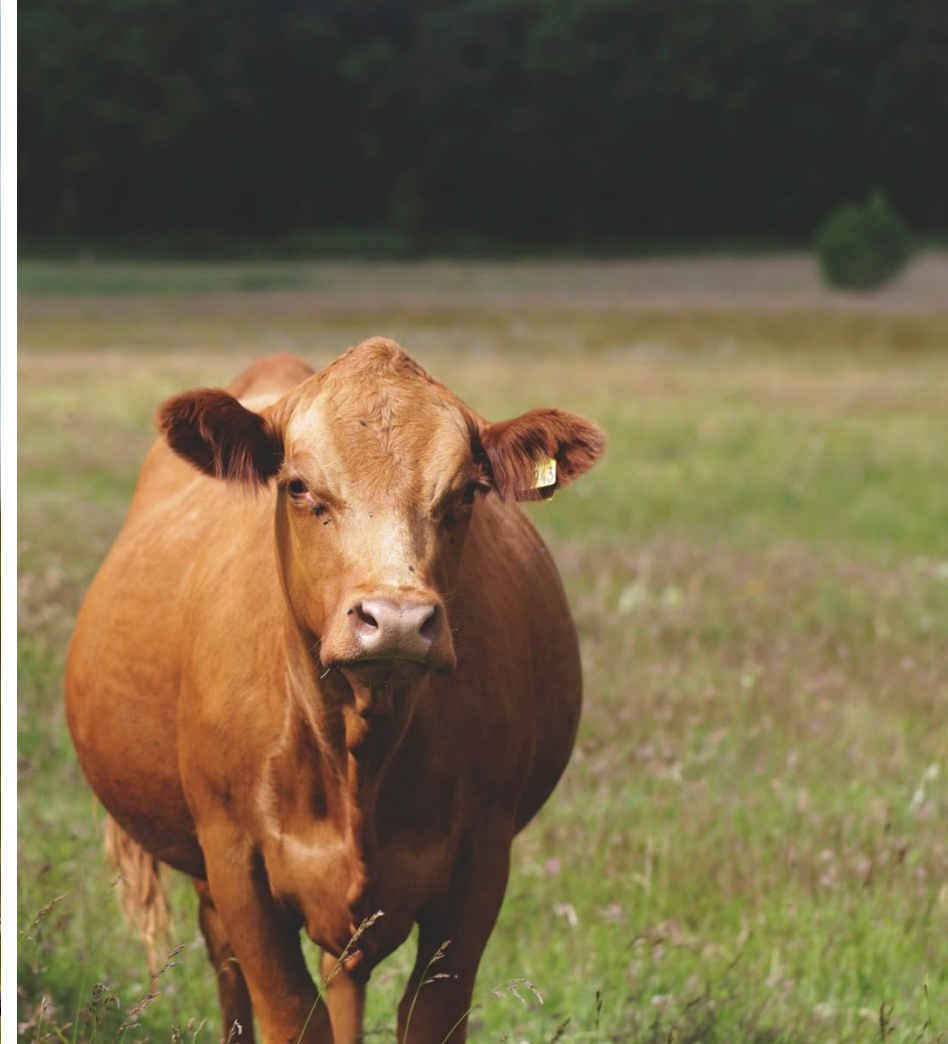
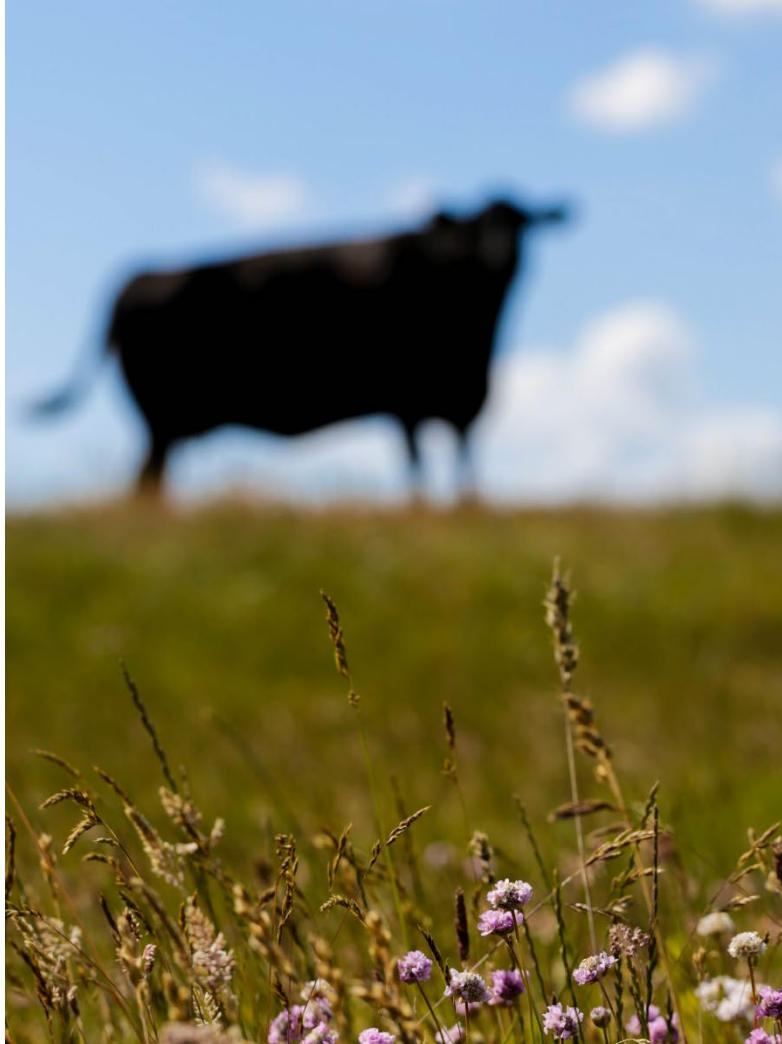
Alle arealer (HNV 0-13)

HNV 5 - 13

Græsning er et af de vigtigste virkemidler til at sikre en rigere natur

- Græsning skaber grundlag for liv igennem flere blomster
- Græsning øger biodiversiteten igennem forstyrrelser

Indsatsen skal være målrettet

- Hvis vi blot gør mere af det sammen, der ikke virker – så risikere vi flere generelle restriktioner fremover.
- Der er behov for en meget mere målrettet indsats for de sjældne og truede arter
- Det handler i høj grad om "Licens to produce"

SEGES

1 **Bevar og pas på småbiotoperne** i agerlandet – markveje, diger, markskel, læhegn, remiser, grøftekanter og vejrabatter kan være gode levesteder for bierne

2 **Udtag arealer permanent til natur** i forlængelse af eksisterende naturarealer, fx ukurante hjørner af marken. Gerne soleksponeret og på tør og sandet jord

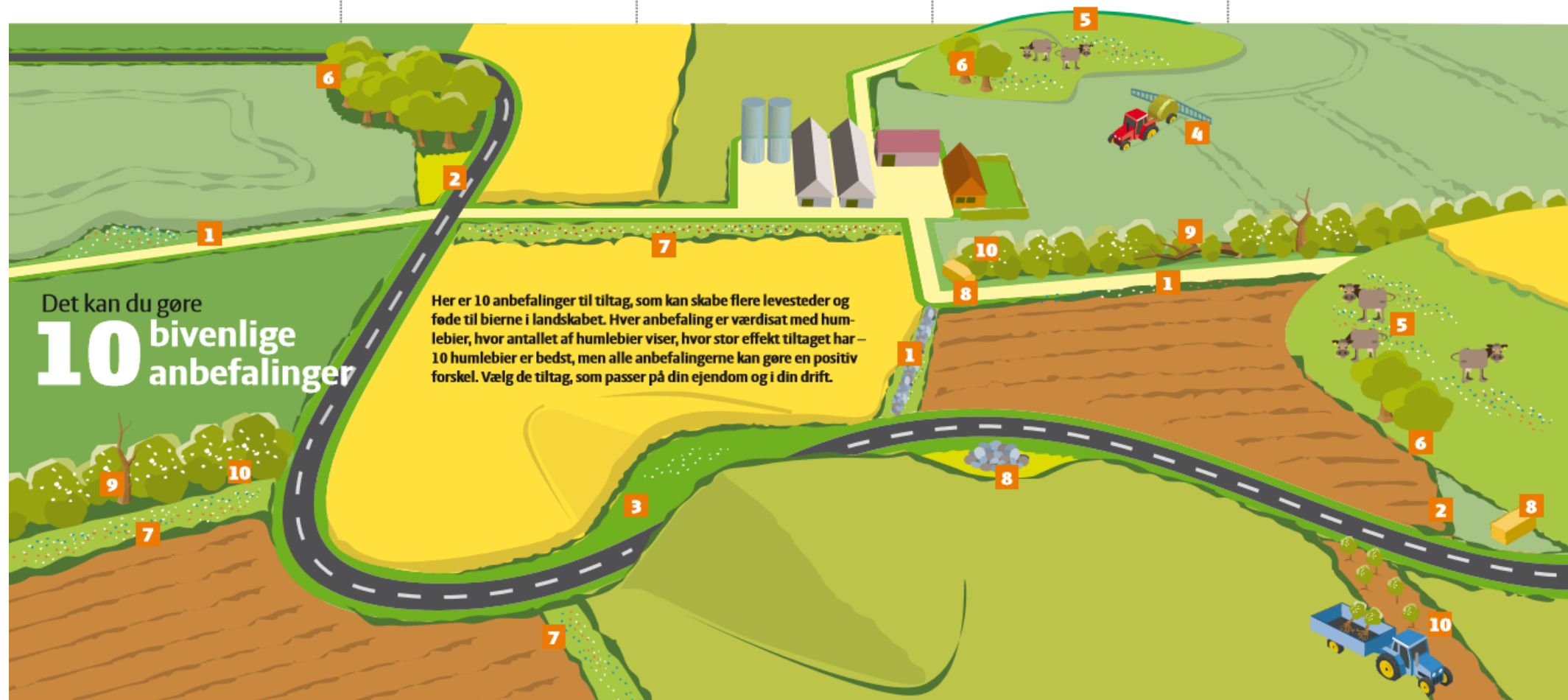
3 **Slå ikke vejrabatter,** grøfter, markskel og brak- eller græsarealer når blomsterne blomstrer. Vær dog opmærksom på slåningsfrier i landbrugsordninger

4 **Sørg for, at der ikke sker spild og afdrift** til naturområder og småbiotoper, når du gødske og sprøjter – fx ved at holde afstand

5 **Pas på og plej eksisterende naturarealer** såsom overdrev, enge og heder med ekstensiv græsning eller høslæt, så der er blomster igennem hele sæsonen

6 **Bevar de gamle træer** i læhegn, markskel og andre steder på din ejendom

7 **Lav blomsterstriber** eller blomsterbrak på din omdrifts jord – lad dem gerne ligge flere år og omlæg etapevis, så du undgår at pløje hele striben op på én gang

8 **Etabler naturlige "blhoteller"** – udlæg fx bunker med grene eller sten eller læg en halmballe til henfald i læhegnet

9 **Efterlad dødt ved** og lad fx grene og kvas ligge i læhegn eller andre småbiotoper efter beskæring

10 **Plant** hjemmehørende hvidblomstrede buske og træer i læhegn og remiser

FN'S 17 VERDENSMÅL FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING

Hvad kan vi forvente af fremtiden?

- I øjeblikket er EU og pengeverdenen ved at se på krav i forbindelse med klimamål.
- Disse krav forventes at blive godkendt i EU i 2020, gældende fra 1. Januar 2022.
- Det betyder, at pengeinstitutterne (banker og realkreditinstitutter) skal dokumenterer i hvilket omfang deres låntagere lever op til kravene. Og dermed bliver det også en del af kreditvurderingerne.
- Når kravene vedr. klima er på plads forventes det, at der kommer krav vedr. biodiversitet. Vi forventer at krav om biodiversitet og andre bæredygtigsmål bliver gældende fra den 1.1. 2023.
- Dvs. biodiversitet skal kunne vurderes på bedriftsniveau

Naturtjek på landbrugsbedrifter

sø med naturlig vegetation

stående døde træer

- 1:1 rådgivning på bedriften
- Synliggøre hvor bedriftens vigtigste natur er
- Beskriver hvor og hvordan man passe bedst på den natur der er, og hvordan naturen kan udvikle sig
- Naturscorekort – der giver en prioritering af indsatsen
- Efteruddannelse af DLBR natur-rådgivere (så de kan lave NaturTjek)

Kursus: Naturtjek

Samsø 27.-28. maj 2020

Pris 6950 kr.

Lær Naturtjek-metoden og få adgang til de værktøjer, som gør dig i stand til at udføre og sælge Naturtjek.

Spørgsmål og tilmelding:
Andrea Oddershede
anod@seges.dk
8740 5444

Kom med på NATURTUR

Få inspiration til, hvordan du kan højne naturverdien og biodiversiteten på din ejendom.

Jens Hansen, der er økolog, har deltaget i projektet "Naturtjek på økologiske bedrifter", som er et projekt fra SEGES, hvor en specialiseret hærde har undersøgt naturen på hans ejendom.

Der vil være gratis forfatelse om økologiske færdigheder og byder derfor velkommen til en rundtur på hans ejendom. Her tager vi en snak om naturen og de naturverdier, der er på hans ejendom.

Vi lægger blandt andet på lægen og søer, og ser på hvilke faktorer, der sætter har indflydelse på naturverdien.

Det er gratis at deltage. Af hensyn til forplejningen, skal du give besked til Lene Egeved Andersen, om du kommer senest mandag d. 15. juni.

Vi glæder os til at se dig

Jens Hansen
Høvedsgade 41
6560 Jorngård

KOLDING HERREDS
LANDBRUGSFØRENING
Hos Børn 192
8000 Kolding
tlf. 7634 1700 | landbrug@kld.dk
www.kld.dk

NATURTUR

FREDAG D. 14. JUNI 2019
KL. 14 - 16

KOSTER DET NOGET AT
DELTAĞE?

Det er gratis at deltage.

HVOR?
Jens Hansen
Høvedsgade 41
6560 Jorngård

TILMELDING
Tilmeld dig hos Lene Egeved
Andersen på landbrug@kld.dk
eller på tlf. +45 7637 1785

NATURTJÆK - GRATIS ERFARING

Vi deler mere natur og har styr på de økologiske naturverdier med et Naturtjek! Få inspiration hos landmand Erik Sønderup, der har over 20 år på ejendommen ved Aabenraa.

Fredag den 15. november kl. 13-15
Varnæsvej 510 B, 6200 Aabenraa

Kom og hør Erik fortælle om Naturtjek og få selv inspiration til, hvordan du kan højne naturverdien og biodiversiteten på din ejendom.

Stige- og Høvedsgårde Louise H. Hansen har været ledt af Naturtjek flere gange i samarbejde med landmand Erik Sønderup og nu inviterer de til en rundtur på ejendommen.

Vi skal se på eng og skov, og se hvordan søer og søer kan trives. Det giver os ideer om, hvordan vi kan gøre vores eng og søer mere attraktive for naturen. Det viser et Naturtjek.

Vi glæder os til at se dig

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Der er gratis adgang til Naturtjek på Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø. Du kan deltage på Samsø, hvis du har adgang til Samsø.

Vi kan ikke redde hele verden – men du kan gøre noget, hvor du er!

Miljømæssig bæredygtighed

Spiller din bedrift sammen med naturen?

Øg biodiversiteten på din bedrift

Social bæredygtighed

Vil du vide mere? Kontakt:
Lisbeth Gliese Jensen
Miljø- og naturrådgiver
29 10 23 53
lgj@sagro.dk

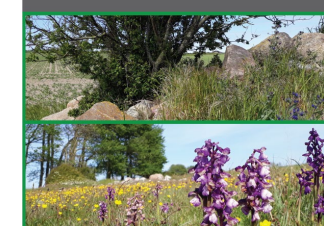
Intro til Naturtjek

Tirsdag den 20. august kl. 14-16 Inviterer Agri Nord til en kort intro til Naturtjek på Brådvadvej 35, Aalborg 90

Naturtjek er et projekt i samarbejde med SEGES, som har udviklet en model til at undersøge naturverdi og biodiversitet i agerlandet.

Vi besøger Jens og Christian Madsen, som har fået lavet Naturtjek på deres ejendom. Kom og hør deres tanker om Naturtjek og om hvordan du selv nemt kan få flere bevidste og aktive beslutninger på din ejendom. Vi vil bl.a. forholde os til de forskellige typer og sammenlægninger af ejendomme, som mange af os har i dag, samt om hvordan det kan være økonomisk at undersøge naturen.

Agri Nord er vært ved kaffe og kage - og blindevej er ikke nødvendig.

Hent inspiration til bevarelsen af biodiversiteten

På Rindberg Landbrug sætter Centricrive den 1. oktober fokus på biodiversiteten.

ARRANGEMENT - Vi ser oftere og oftere artikler, der stiller skarpt på biodiversitet i diverse medier. De omhandler alt fra parcellusejeren, der lader græsset gro med mæsker af blomster, til politiske diskussioner om, at naturen skal have mere plads. Biodiversitet er således et begreb, der begynder at fylde i danskernes bevidsthed og på den politiske agenda, og netop derfor er det også relevant, at landbruget forholder sig til emnet, udtaler miljø- og naturkonsulent Birthe Thordahl Christensen om baggrunden for, at Centricrive den 1. oktober inviterer til et gratis inspirationsmøde om biodiversitet. Formålet med mødet, der foregår på Rindberg Landbrug ved Jægerslev, er at give deltagere inspiration til, hvordan de med simple tiltag kan bidrage positivt til bevarelsen og styrkelsen af biodiversiteten hjemme på egne landbrug. Der bliver også mulighed for at dele

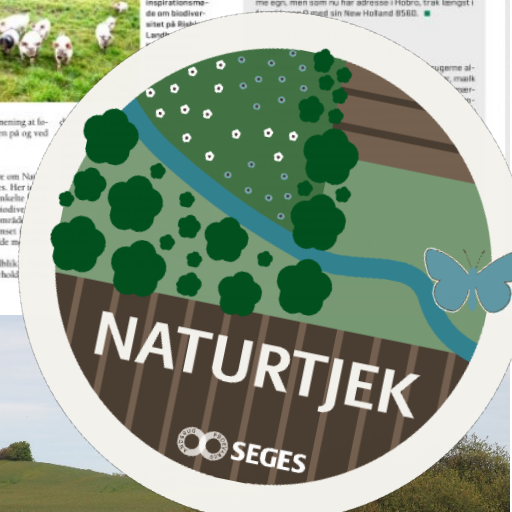

batter, hvorfor det giver mening at fokusere på plads til naturen på og ved landbrugsarealer.

Naturtjek Deltagere vil desuden høre om Naturtjek, som udføres af SEGES. Her udføres områder på det enkelte landbrug, som rummer stor biodiversitet, så de kan bevares, samt områder, som udvikles til at indeholde mere biodiversitet. - Et naturtjek giver indblik i, der giver os mere viden i forhold

LANDT RUNDT
Fynske DM-vindere
TRAKTORTRÆK Fyns Landbøgholdning var i forrige weekend sammen med regionerne i Vejle, Ribe og Sønderjylland vært for årets danske mesterskaber i traktortræk, som fandt sted i Brøndby.

Et par fynske kunne efter konkurrencen i de ikke mindre end 14 klasser aflede sig øverst på sejskalamen. I kategorien traktortræk blev det vundet af Morten Jensen fra Ejby med sin Ford 7700, mens Emil Rindberg fra Sønderby blev nummer to med sin New Holland 8500.

Spørgsmål til gruppearbejde

- Arbejder I med rådgivning omkring biodiversitet i jeres rådgivningsvirksomheder?
 - Hvis ja, hvordan og inden for hvilke emner?
 - Hvis nej, hvorfor ikke?
- Har I de fagfolk der skal til for at løfte opgaven?
- Har jeres bestyrelse/direktør fokus på indsatser for biodiversitet?
 - Hvis ja, hvordan?
 - Hvis nej, hvorfor ikke?
- Hvad skal der til for at løfte rådgivnings- og vidensniveauet hos:
 - Jeres rådgivere - og jeres landmænd?

SEGES

Opsamling på gruppearbejde

